

Megmutatjuk, hogy bármely valós x, y számpárra

$$(1) \quad 2^{-\cos^2 x} + 2^{-\sin^2 x} \geq \sqrt{2}$$

és

$$(2) \quad \sqrt{2} \leq \sin y + \cos y.$$

E két összefüggésből következik, hogy a feladat egyenlőtlensége minden valós x, y számpárra fennáll.

Mivel $2^{-\cos^2 x} > 0$ és $2^{-\sin^2 x} > 0$, ezért a számtani és mértani közép közötti egyenlőtlenség szerint

$$\frac{2^{-\cos^2 x} + 2^{-\sin^2 x}}{2} \geq \sqrt{2^{-\cos^2 x} \cdot 2^{-\sin^2 x}} = \sqrt{2^{-(\cos^2 + \sin^2 x)}} = \sqrt{2^{-1}} = \sqrt{\frac{1}{2}},$$

ahonnan kettővel szorozva (1) adódik,

A második egyenlőtlenség a számtani és négyzetes közép közti összefüggésből kapható meg:

$$\frac{1}{2}(\sin y + \cos y) \leq \sqrt{\frac{\sin^2 y + \cos^2 y}{2}} = \sqrt{\frac{1}{2}}.$$

Szabó Tibor (Nyíregyháza, Krúdy Gy. Gimn., III. o. t.)

Megjegyzések. 1. A második egyenlőtlenségre több más bizonyítás is ismert. Így pl. $(\sin y + \cos y)^2 = 1 + 2 \sin y \cos y = 1 + \sin 2y \leq 2$, ahonnan $|\sin y + \cos y| \leq \sqrt{2}$. De bizonyítható geometriai úton is: tekintsünk egy egységnyi átfogójú derékszögű háromszöget, amelynek egyik szöge olyan α hegyesszög, amelyre $|\sin y| = \sin \alpha$ és $|\cos y| = \cos \alpha$. (Ilyen α szög csak akkor nincs, ha $y = \frac{k\pi}{2}$ valamely k egészre, de akkor $\sin y + \cos y = 1$ vagy -1 .) Ebben a háromszögben a befogók összege éppen $\sin \alpha + \cos \alpha = |\sin y| + |\cos y|$. Ismeretes, hogy adott átfogójú derékszögű háromszögben a befogók összege akkor maximális, ha a háromszög egyenlő szárú. Az egységnyi átfogójú egyenlő szárú derékszögű háromszög befogóinak összege éppen $\sqrt{2}$. Így azt kapjuk, hogy

$$\sin y + \cos y \leq |\sin y| + |\cos y| \leq \sqrt{2}.$$

Megjegyezzük még, hogy az említett geometriai egyenlőtlenség könnyen bizonyítható a kerületi szögek tételének segítségével.

2. A feladat egyenlőtlenségében pontosan akkor áll egyenlőség, ha $y = \frac{\pi}{4} + 2k\pi$, $x = \frac{\pi}{4} + \frac{l}{2}\pi$, ahol k és l egészek.